

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

ORGAN URZĘDOWYCH OGŁOSZEŃ POW. TORUŃSKIEGO I M. CHELMŹY

Biuro demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno-oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkami „STRZECHA RODZINNA”, „ROLNIK POLSKI” i „BICZ” wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej” (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Kontabankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Vereinsbank Chełmża — Miejsce płatności Chełmża

Redaktor odpowiedzialny: KAROL KIRSZ, Chełmża, Rynek bednarski 1

Telefon 72.

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Bynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 300.

Chełmża, wtorek, dnia 31-go grudnia 1929 r.

Rok II.

Dział urzędowy

powiatu toruńskiego

Za dział urzędowy odpowiedzialny Nacz. Sekr. Wyd. Pow. Augustyn Weiss).

OBWIESZCZENIE.

Stosownie do postanowień rozp. Min. Rob. Publ. i Min. Spraw Wewn. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 17. VII. br. (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 855) o ruchu na drogach publicznych autobusów służących do utrzymania publicznej komunikacji, zwracam uwagę, że z dniem 30 listopada br. autobusy muszą być w myśl § 18 cyt. rozp. dostosowane do wymagań § 5 tegoż rozporządzenia t. j. autobusy muszą posiadać u góry od przodu z daleka czytelny napis z nazwami krańcowymi punktów obsługiwanej linii, a nadto od zmroku do świtu dodatkowe światło w kolorze niebieskim oraz napis wskazujący dopuszczalną ilość osób, umieszczony na wewnętrznej i zewnętrznej stronie drzwiczek. Poza to wewnątrz powinno być umieszczone i zabezpieczone należycie umieszczenie zawierające rozkład jazdy, taryfę i tekst § 14 cyt. rozp.

W dniu 30 sierpnia 1930 autobusy winny być dostosowane do wymagań § 3 i 4. Przeprowadzili kontrolę autobusów i właścicieli autobusów i tych, którzy nie zastosowali się do pow. podali mi do ukarania. Zarazem nadmieniam, że autobusy, które nie będą dostosowane do wymogów pow. rozp. nie będą dopuszczone do ruchu na drogach publicznych podczas dorocznej kontroli.

Toruń, dnia 27 grudnia 1929 r.

Starosta Powiatowy Dr. Bogocz.

Komunikat.

Na przypadające w styczniu i lutym r. 1930 dziesięciolecie polskiego Pomorza przygotowuje Komitet Redakcyjny, który tworzy:

- P. Wolszlegier, Dowódca Baonu Balonowego.
- P. Esden Tempski, Prezydent Pomorskiej Izby Rolniczej,
- P. Swiderski, Naczelnik Wydziału Kuratorium Szkolnego,
- P. Janowski, Major rez. Radca magistracki,
- P. Mocarcki, Dyr. Książnicy Miejskiej

pomnikową „Księgę Pamiątkową 10-lecia Pomorza”.

Księga, która ukaże się w druku pod koniec lutego br. zawierać będzie następujące główne działy.

- Przedmowa P. Wojewody Pomorskiego,
- Przedmowa J. E. Ks. Biskupa Chełmińskiego Dr. Okoniewskiego,
- Walka Pomorza o polskość,
- Udział Pomorza w walkach o wolność (1918—1920),
- Organizacja administracji polskiej na Pomorzu,
- 10 lat dziejów polskiego Pomorza,

Co Polska zdołała na Pomorzu.

Księga zawierać będzie ok. 300 stron dużego formatu z licznymi ilustracjami. W ramach wydawnictwa jest przewidziany obszerny **dział opisowy**, zarezerwowany dla najpoważniejszych **majątków ziemskich i przedsiębiorstw przemysłowych** na Pomorzu.

Na ten dział pozwalamy sobie zwrócić specjalną uwagę, zaznaczając, że opłata za 1 stronę w dziale opisowym wynosi tylko **120.—** złotych, wszelkie zlecenia, oraz fotografie prosimy nadsyłać na niżej podany adres wydawnictwa.

Osoby, posiadające Historje o powstaniu pułków pomorskich, wspomnienia z walk frontu pol-

Koniec działu urzędowego.

sko-bolszewickiego, oraz dokumenty Historji Pomorza, prosi się o nadesłanie materiału do wydawnictwa.

Dodajemy, że w prenumeracie zamawiać można księgę, egzempl. oprawny za 25.— zł. najpóźniej do dnia 1 lutego 1930 r. (później 30.— zł.) pod adresem: Wydawnictwo Księgi Pamiątkowej 10-lecia Pomorza, Toruń Łazienna nr. 2 telefon 324.

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości, Toruń, dnia 27 grudnia 1929.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego Starosta Powiatowy Dr. Bogocz.

Nowy gabinet.

Wczoraj p. Prezydent podpisał dekret nominacyjny. W skład rządu weszło czterech nowych ministrów.

Warszawa, 29. 12. Prof. Bartel już w sobotę ukończył prace związane z jego misją utworzenia gabinetu. Narady i rozmowy trwały od samego rana. Prof. Bartel konferował z pp. Maksymilianem Matakiewiczem — prof. politechniki lwowskiej, wezwanym specjalnie do Warszawy, z wojewodą wołyńskim H. Józefskim, z prezesem Klubu B. B. Sławkiem, z ministrami Sławoj-Składkowskim, Prystorem, Niezabytowskim i Staniewiczem.

Zakończeniem tych konferencji była narada prof. Bartla z Marszałkiem Piłsudskim w Belwederze, gdzie zdecydowano ostatecznie skład osobisty gabinetu.

Po rozmowach sobotnich prof. Bartel udał się do Spały, aby poinformować p. Prezydenta Rzplitej o wynikach swej misji i przedłożył listę nowego rządu do podpisu.

Dekret P. Prezydenta Rzplitej.

Warszawa, 30. 12. Pan Prezydent Rzplitej podpisał wczoraj o godz. 15 dekrety, mianujące nowy rząd:

Do Pana Prof. dr. Kazimierza Bartla we Lwowie.

Mianuję Pana Prezesem Rady Ministrów. Równocześnie na wniosek Pański mianuje: pp. Henryka Józefskiego — wojewodę wołyńskiego ministrem spraw wewn., Augusta Żaleskiego — senatora ministrem spraw zagr., Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego ministrem spraw wojsk., dr. Sławomira Czerwińskiego ministrem wyznań rel. i ośw. publ., inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego — posła do Sejmu Rzplitej — ministrem przemysłu i handlu, inż. Alfonsa Kühna ministrem komunikacji, prof. dr. Maksymiljana Matakiewicza, ministrem robót publ., Aleksandra Prystora, ministrem pracy i op. społ., prof. dr. Witolda Staniewicza ministrem poczt i telegr. oraz poruczam kierownictwo Ministerstw: Skarbu p. Ignacemu Matuzewskiemu, posłowi nadzwyczajnemu i ministrowi pełnomocnemu przy królewskim rządzie węgierskim, Ministerstwa sprawiedliwości p. Feliksowi Dutkiewiczowi, prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie i Ministerstwa Rolnictwa p. Wiktorowi Leś-

niewskiemu — podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Rolnictwa.

Spała, dnia 29 grudnia 1929 r.

Prezydent Rzplitej Polskiej:

(—) Ignacy Mościcki.

Prezes Rady Ministrów:

(—) Prof. Bartel.

Jutro zaprzysiężenie nowego Rządu.

Jutro rano przybędzie Pan Prezydent ze Spały do Warszawy i o godzinie 12-tej nastąpi zaprzysiężenie nowego rządu na Zamku. W ten sposób nowy rząd rozpocznie jutro swą pracę, a Pan Prezydent w otoczeniu nowego rządu w dniu Noworocznym przyjmować będzie życzenia dla Państwa.

Oblicze nowego gabinetu.

Z porównania z poprzednim składem gabinetu wynika, że zaledwie cztery teki ministerjalne przypadły w udziale nowym ministrom. Większość członków nowego gabinetu składa się z b. ministrów w gabinecie b. premiera Switalskiego.

W każdym razie koła polityczne przywiązują wielką wagę do tych zmian. Żywo omawiane jest odejście ministrów: Cara, Składkowskiego, Moraczewskiego i Niezabytowskiego.

Socjaliści niezadowoleni.

Na pierwszą wiadomość o liście nowego Rządu socjaliści zareagowali niezadowolonym. Mimo, że ustąpił min. Moraczewski nie mogli socjaliści ukryć swej konsternacji z powodu wejścia do nowego gabinetu min. Prystora. W jednym z ostatnich numerów „Robotnik” bowiem, w sposób właściwy obozowi socjalistycznemu, domaga się stanowczo ustąpienia min. Prystora. Decyzja prof. Bartla w tym wypadku potwierdza, że pragnie on współpracy z Sejmem, lecz niema zamiaru zjednywać sobie ani poparcia ani łaski na drodze usuwania ludzi zasad ze swego gabinetu. I to ma swoją wymowę.

Poseł Ciołkosz wyjaśnia.

W związku z podanym przez nas w nrze 291 artykułem pt. „P. P. S. wyrzeka się Pomorza”, wpłynął do naszej Redakcji list treści następującej:

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dnia 18. XII. 1929 r.

Szanowna Redakcjo!

W „Przeglądzie Pomorskim” Nr. 291 znajduję artykuł pt. „PPS wyrzeka się Pomorza”, gdzie napisano, jakoby oświadczył w odczycie publicznym w Berlinie, iż kwestja t. zw. korytarza nie dotyczy w pełnej mierze Polaków z krakowskiego, skłaniających się — w przeciwieństwie do Polaków z pogranicza, do dobrowolnego przyznania, iż byłoby o wiele lepiej, gdyby Polsce zagwarantowano dostęp do morza bez przyznania jej suwerenności terytorjalnej na Pomorzu.

Stwierdzam, że w odczycie swym o stosunkach polsko-niemieckich, wygłoszonych w Berlinie dnia 12 bm. absolutnie takich poglądów nie wyrażałem i nie czyniłem żadnej różnicy między stanowiskiem Polaków krakowskich a Polaków z innych ziem polskich. Natomiast wyraziłem pogląd, iż Niemcy powinny się pogodzić z obecnymi granicami i że obecne granice polsko-niemieckie nie powinny ulec zmianie.

Uprzejmie proszę o umieszczenie tego wyjaśnienia w piśmie W. Panów.

Z poważaniem

Adam Ciołkosz
poseł na Sejm.

Z kraju.**Zgon E. Piltza.**

Dzisiejszej nocy zmarł w Warszawie Erazm Piltz, były członek Komitetu Narodowego w Paryżu w czasie wojny, późniejszy minister pełnomocny w Pradze, dyrektor departamentu politycznego w M. S. Z., były redaktor „Kraju”.

Odznaczenie szwedzkie dla polskich ministrów.

Dnia 23 bm. poseł szwedzki w Warszawie p. Ankarsvärd doręczył p. ministrowi przemysłu i handlu inż. E. Kwiatkowskiemu wielki krzyż Gwiazdy Polarnej oraz p. podsekretarzowi stanu w tem ministrowie p. dyr. Fr. Doleżałowi komandorje Gwiazdy Polarnej I klasy z gwiazdą.

Klemens Junosza.**Stracone szczęście.**

(Ciąg dalszy).

51)

— Ja wiem, co jest, nie potrzebujesz mi tłumaczyć: według twego zdania, to jakieś nadziemskie szczęście, według mnie, głupstwo. A ponieważ inaczej być nie może, pozostaniemy więc przy swoim.

— Ja mameczkę przekonam.

— Mogę cię zapewnić, że nie, lecz wracamy do kwestji. Chcesz wyjechać, po to zapewne, ażeby poza naszymi oczami zamiarów swoich dopiąć. Jest to z twojej strony delikatność, za którą wdzięczną ci jestem.

— Moja mamol!

— Nie krapuj się moją wolą, gdyż niewiele o nią dbasz, i pozwól mi dokończyć. Powiedziałam że mieliśmy zamiar oddać ci cały majątek: obecnie musimy od tej myśli odstąpić.

— Ja o majątek nie dbam, uważam go za własność rodziców i w ich dyspozycje mieszać się nie chcę.

— To mi wszystko jedno; choćbyś nawet i dbał, nie mogliśmy postąpić inaczej. Po naszej śmierci zabierzesz wszystko. Obecnie jednak, nie chcąc cię zostawić wyłącznie na łasce wybranki twego serca, postanowiliśmy płacić ci procent. Dziś otrzymasz od ojca pieniądze za cały rok z góry, przydadzą ci się zapewne.

— Czemu matka tak mnie upokarza? — rzekł

**Wielkich rzeczy nie mogą zastąpić
błache cele.**

Przed utworzeniem gabinetu prof. Bartel w wywiadzie z przedstawicielami ajencji „Iskra” w następujących słowach scharakteryzował zasadniczą linię swojej przyszłej polityki:

„Jeszcze raz stwierdzam, że jedyną rzeczywistością rzeczywistą dzisiejszej sytuacji jest praca, oparta o ideologję Józefa Piłsudskiego. Obozy „pułkowników” czy „generałów”, grupy czy grupki regimowe — to są elementy urojone, elementy tworzone bądź przez ludzi, którym zależy na rozbi-

ciu jednolitości naszej pracy, bądź też przez tych, których małe cele zastępują cel wielki.

Nie zamierzam nikogo zwalczać — chyba trudności sytuacji. W pracy mojej korzystać będę z pomocy tych, którzy łączą w sobie dobrą wolę z wymaganiami dla trudnych zadań kwalifikacjami. Ten stosunek do państwa i te kwalifikacje są jedynym kryterjum, którem mierzyłem i mierzyć będę nadal moich bliższych i dalszych współpracowników”.

**I znowu dziki akt sabotażu w Małopolsce
Wschodniej.**

Tłum zdemolował budynek gminny.

L w ó w. Wieś Jasienów Polny w pow. Horodenska była onegdaj widownią burzliwych zajęć, w czasie których przyszło do rozlewu krwi.

Tłum chłopów w liczbie około 300 osób, zebrał się pod budynkiem rady gminnej, w którym obradowano nad projektem meljoracji nieużytków gminnych, wznosząc wrogie okrzyki, poczęli bombar-

dować lokal kamieniami. Budynek został doszczętnie zdemolowany, przyczem poważne rany odnieśli: radny Antoni Wartanowicz i Stefan Wasyluniak.

Policja przy pomocy żołnierzy KOP-u przywróciła porządek. Aresztowanych prowodyrów w liczbie czterech odstawiono do więzienia śledczego w Horodence.

**Funkcjonariusze państwowi zwolnieni
od podatku dochodowego od dodatku
mieszkaniowego.**

Agencja PRESS dowiaduje się, że kierownik ministerstwa skarbu p. Matuszewski wystosował okólnik do kancelarji cywilnej p. Prezydenta Rzplitej, biura sejmu i senatu, najwyższej izby kontroli, prezydium rady ministrów, wszystkich ministerstw, wszystkich izb skarbowych i śląskiego urzędu wojewódzkiego w Katowicach, na mocy którego ministerstwo skarbu odracza pod koniec r. 1930 pobieranie podatku dochodowego od dodatku mieszkaniowego, wypłacanego funkcjonariuszom państwowym i komunalnym.

Zjednoczenie org. nauczycielskich.

Jak słyhać d. i e wielkie organizacje nauczycielskie: Związek Polskiego nauczycielstwa szkół powszechnych oraz Związek nauczycielstwa polskich szkół średnich mają połączyć się w jeden Związek nauczycielstwa polskiego. Nowy ten związek liczyć będzie kilkadziesiąt tysięcy członków i będzie największą organizacją nauczycielską w Polsce. Unifikacja ma nastąpić stopniowo,

pierwsze zbliżenie polegać będzie na desygnowaniu delegatów do ciał kierowniczych już w styczniu 1930 roku.

W ciągu roku ma być unifikacja zakończona.

W Łodzi zamierają fabryki...

Skutkiem braku zamówień w fabrykach łódzkich praca zmniejsza się tam do połowy. Jednocześnie w Białymstoku także skutkiem braku zamówień w dniu 23 zostały zamknięte: fabryka włókiennicza: „Sokół”, gdzie pracowało 150 robotników, fabryka Lieberfeninga — 150 robotników, fabryka „Polak i S-wie” — 100 robotników, „Wierdz” Glukfelda — 82 robotników.

Zamknięta została fabryka Cytrona w Supraślu gdzie pracowało 443 robotników, w Wasilkowie fabryka Szumlewicza i Trzeńskiego, gdzie pracuje 152 robotników i fabryka Repeckiego, gdzie pracuje 130 robotników.

Zapowiedziane jest zamknięcie jeszcze wielu innych fabryk.

**CZYTELNICY! Popierajcie P.P. Kupców i Przemysłowców, ogłaszających się
w „Przeglądzie Pomorskim.”**

— Owszem, postępuję z tobą uczciwie.
— Ja wcale nie przyjmę datku, mam jeszcze młodość i głowę, potrafię na siebie zarobić!

— Wierzę; przy posażnej jedynaczce nie będzie to nawet zbyt trudno.

— Więc mama przypuszcza, że działałam z wyrachowaniem?

— Nic nie przypuszczam i o niczem słyszeć nie chcę.

To powiedziawszy wyszła pospiesznie.

Sędzia był wzburzony. Chodził po pokoju wielkimi krokami, nareszcie rzucił się w fotel i westchnął ciężko.

— Cóż to, mój synku — rzekł sędzia, wchodząc — obraziłeś matkę, ja uważam, to źle, to bardzo źle, mój Jasiu.

— Nie, ojczu. Nie zapomniiałbym się do tego stopnia, żebym miał matkę obrazić, ale słowo daje, że mama zawiele wymaga.

Sędzia westchnął.

— Mój kochany — rzekł — dzielna te kobieta, rozumna, a serce ma złote.

— Nie przeczę.

— I zapewniam cię, że nie w wielu kwestjach ma rację.

— Lecz przyzna ojciec, że w kwestji moich własnych uczuć.

— Nie znam ja się na tem, mój synu; daliśmy ci wykształcenie, więc może jesteś od nas mądrzejszy. Nie będę się tedy sprzeczał, ale po mojemu, na chłopski rozum biorąc, tę taką żonę, jak Marcia, nie znalazłabyś na całym świecie, mój kochany. Podobała ci się niemka, szalejesz, chcesz za nią w świat lecieć.

— Więc i ojciec przeciwko mnie? — rzekł z

— Ja? nie. Co do mnie, chociażbym wolał mieć Marcję za synową, ale jeżeli tamta ci się tak podobała.

— O mój ojczu! przynajmniej ty jeden mnie nie potępiasz?!

— No, widzisz, bo ja nie jestem zawzięty. Wprawdzie nazywa się paskudnie; wprawdzie te jej czerwone włosy wcale mnie nie zachwycają, wprawdzie słyszałem, że ma być kapryśna, zła, fantastyczna, ale jeżeli uważasz, że ci będzie z nią dobrze, to coź robić? Ale, mój Jasiu, zapomniiałem, że co przyszedłem. Weronisia życzy sobie, żebym ci wypłacił.

— Proszę ojca, ja tych pieniędzy nie wezmę.

— Ależ matka życzy sobie tego, żebyś wziął, przeznaczyła je dla ciebie, pamięta o twoich potrzebach, choć ją postępowanie twoje boli.

— Nie wezmę!

— O moje dziecko, teraz widzę, że Weronisia ma słuszną, jak zawsze. Z tobą źle, mój Jasiu. Daję ci, a ty brać nie chcesz?

— Nie mogę, dla przyczyn, które wyjaśniłem mamie.

— Ha! jeżeli wyjaśniłeś, to znowuż co innego. Przed chwilą wszakże Weronisia mi wyraźnie powiedziała, żebym ci tę sumę wypłacił. No, ale skoro porozumieliście się już i nie przyjmujesz, to ci się nie narzucam. Wola twoja, mój Jasiu, chociaż powiadam ci, że głupstwo robisz. Brać kiedy dają, to zasada. Podobno w drogę się wybierasz?

— Chciałbym istotnie na jakiś czas wyjechać.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z Pomorza.

Toruń. (Życzenia noworoczne dla Marsz. Piłsudskiego). P. Inspektor Armji gen. dyw. Norwid-Neugebauer przyjmuje życzenia noworoczne dla P. Marszałka J. Piłsudskiego i Armji w dniu 1 stycznia 1930 r. o godz. 12 w dużej sali Kasy na garnizonowego.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego ustaliło przy państwowym gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu oraz państwowym gimnazjum matematyczno-przyrodniczym w Grudziądzu Komisje egzaminacyjne do przeprowadzenia egzamina specjalnego, którego złożenie z wynikiem pomyślnym może uprawniać do odbycia skróconej służby wojskowej. Egzamin ten odbywać się będzie dwa razy do roku w terminie zimowym (styczeń—luty) oraz w terminie jesienno-wiosennym (wrzesień—październik).

Podania o dopuszczenie do egzaminu wraz z dokumentami należy wnosić wprost do jednej z Dyrekcji wyżej wymienionych szkół. Terminy wnoszenia podań upływają z końcem grudnia na sesję zimową, a z końcem sierpnia na sesję jesienną. Ścisłe terminy egzaminów ustalać będą przewodniczący wymienionych Komisji Egzaminacyjnych.

Wyjątkowo w odniesieniu do zimowej sesji egzaminacyjnej w r. 1930 przedłuża się termin wnoszenia podań do dnia 10 stycznia 1930 r.

Tragiczne polowanie z nagonką. Z Torunia donoszą: na polowaniu z nagonką w Grabowcu urządzone przez Toruńskie Koło Łowieckie, postrzelony został w oko i nogę Franciszek Skrzyński. Rannego przewieziono do szpitala.

Dwa wypadki autobusowe. Dnia 28 bm. przejechany został przy ul. Nadbrzeżnej przez autodorożkę uczeń piekarski Wł. Peterau, który odniósł ciężkie pokaleczenia.

Dnia tego przejechany został przez taksówkę 40-letni Br. Olkiewicz, który na szczęście odniósł lekkie obrażenia.

Wąbrzeźno. Władze policyjne w Wąbrzeźnie ujęły niejakiego Feliksa Chojnackiego, zamieszkałego w Witkowie, pow. Gniezno, poszukiwanego za dokonane włamanie w Wąbrzeźnie, oraz szereg kradzieży. Przy aresztowanym Chojnackim znaleziono zaświadczenie pisane w języku polskim i niemieckim, opiewające na nazwisko głuchoniemego Aleksandra Kuffla z Torunia, zaopatrzone pieczęcią Prezydenta miasta Torunia. Zaświadczenie to upoważnia do odbierania dobrowolnych składek na odbudowę zakładu dla ociemniałych i głuchoniemych inwalidów.

Chojnacki w chwili aresztowania go wylegitymował się wspomnianym dokumentem, udając głuchoniemego. Badany szczegółowo w komisariacie policyjnym, odzyskał wreszcie mowę i przyznał się, że nazywa się Chojnicki i że dokument wystawiony na nazwisko Kuffla jest sfalshowany.

W dalszym ciągu aresztowany zeznał, że zaświadczeń takich wydanych jest więcej, który cały szereg nieznanymi mu bliżej osobnikami, zbiera na podstawie tych zaświadczeń składki.

Chojnickiego odstawiono do Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie i wdrożono dalsze dochodzenia.

Gruczno, pow. świecki. (Nioletnim chłopcom nie dawać broni do ręki). Dwóch nieletnich chłopców, 13-letni Superson i 15-letni Kordecki, strzelali w ogrodzie fajerwerkami do ptaków, gdy nagle jeden strzał trafił idącego drogą obok ogrodu robotnika, p. Szczytkowskiego w głowę. Żalnego krwią odwieziono nieszczęśliwego do szpitala do Świecia; koszty i następstwa ponosić będą naturalnie rodzice.

Program radjofoniczny.

Poniedziałek 30 grudnia.

Warszawa 16,15 prog. dla dzieci, (Ejmond wygłosi własne opowiadanie „Janek w puszczy”) 16,45 koncert gram. 17,15 Lekeja jęz. franc. 17,45 Muz. lekka. 20,20 Operetka „Bal w Operze” Od 23,00 do 24,00 Muzyka salonowa.

Poznań 17,45 — 18,45 konc. 22,45 — 23,10 Lekcja tańców.

Hamburg 20,00 Operetka „Die Tolle Komtesse”.

Królewiec 21,00 Dwie jedn. aktówki Schnitzlera.

KRONIKA

Chelmska, dnia 30 grudnia 1929 r.

KALENDARZYK.

Poniedziałek: Dawida, Nicefora.

Wtorek: Sylwestra, Melanji

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Przewoski.

NOCNY DYŻUR APTEK.

„Apteka Nowa” p. Maliszewskiego.

— **Ostrzeżenie.** W związku z dzisiejszym ogłoszeniem tut. Magistratu, ostrzegamy wszystkich przed urządzaniem awantur nocnych w noc sylwestrową, aby później tego nie żałowali.

Bliższe szczegóły znajdują Szan. Czytelnicy w ogłoszeniu na stronie 4-ej.

— **Wykupić świadectwa przemysłowe.** Urząd Skarbowy prosi nas o umieszczenie niżej podanego komunikatu:

Zgodnie z art. 80 ustawy o państwowym podatku przemysłowym winny być wykupione świadectwa przemysłowe oraz karty rejestracyjne na rok 1930 najpóźniej do dnia 31 grudnia 1929 r.

Ustawowy termin bezwarunkowo przedłużony nie zostanie.

Wobec tego wzywa się płatników do wykupienia świadectw przemysłowych w czasie do 31.12.1929 r., ponieważ Urząd Skarbowy w myśl zarządzeń Ministerstwa Skarbu przystępuje już od dnia 2.1.1930 r. do lustracji przedsiębiorstw i w razie stwierdzenia, że przedsiębiorstwo prowadzone jest bez świadectwa przemysłowego, narazi się płatników na grzywny w wysokości 3—20-krotnej ceny nie posiadanej świadectwa przemysłowego.

Zaznacza się przytem, że przewidziany w art. 2 ustawy z dnia 13.7.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) 14-dniowy termin ulgowy nie ma zastosowania do należności za świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne.

Zapisz sobie,

bo już czas się informować o ważnych zdarzeniach gospodarczych i politycznych kraju i całego świata. Aby wiadomości te szybko i tanio otrzymać, zapisz sobie za **2,45 zł. na miesiąc styczeń.**

„Przegląd Pomorski”

— **Ubezpieczenie kolejowych przesyłek towarowych.** Ministerjum komunikacji chcąc umożliwić publiczności zabezpieczenie się przed szkodami, jakie mogą wyniknąć z zaginięcia przesyłanych towarów w komunikacji wewnętrznej i zagranicznej, wprowadza z dniem 1 stycznia ubezpieczenia przesyłek towarowych, jak to ma miejsce z nadawanymi bagażami.

Stacja nadawcza na życzenie nadającego przeprowadza ubezpieczenie przez nalepienie specjalnych znaczków wartościowych na listach przewozowych. List taki będzie dokumentem, który pozwoli klientowi w razie zaginięcia przesyłki dochodzić swych pretensyj.

Inowacja ta spotka się niewątpliwie z dużym uznaniem szerokiej publiczności.

— **Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków** ze względu na niedostateczną ilość obecnych członków oraz na przybycie prezesa, połączone z 16-godzinnym śpiewaniem, odbędzie się w...

— **Szczęść Boże młodej parze.** W drugie święto Bożego Narodzenia odbył się w tut. kościele pokatedralnym ślub między p. Teodorem Meszyńskim z Chelmy a p. Wandą Ziółkowską z Archidjakonki.

Nowożeńcom składa Redakcja na tem miejscu życzenia wszelkiej pomyślności, by w miłości i wierności małżeńskiej wytrwali do końca. Ad multos annos.

— **Nagroda za długoletnią i wierną pracę.** W niedzielę, dnia 22. b. m. spotkała zasłużonego w tut. Cukrowni pracownika wielką radość.

O godz. 12-ej w poł. nastąpiło w prywatnym mieszkaniu przy ul. Szewskiej 50 uroczyste wręczenie dyplomu i orderu za 40-to letnią pracę w Cukrowni p. **Józefowi Bajerskiemu.**

Odznaki zostały nadesłane przez Min. Przemysłu i Handlu, Kwiatkowskiemu.

Uroczystego aktu wręczenia dokonał zastępca Starosty p. Dołżycki z Torunia przy obecności p. burmistrza Kurzetkowskiego oraz innych Władz.

Przy tej okazji składamy solenizantowi, chociaż w porze spóźnionej, życzenia wszelkich pomyślności w dalszej pracy.

— **Rekordowy dzień.** Jak się potocznie dowiadujemy, drugi dzień Świąt był rekordowym w br. pod względem zawieranych związków małżeńskich.

W dniu tym mianowicie zawarło ślub 14 par z Chelmy oraz jedna z Warszawy.

Widzimy więc, że niektórzy ludzie oczekiwali z utęsknieniem dnia ziszczenia ich marzeń, by połączyć się dozgonnym węzłem małżeńskim.

Mimo, że nie wiemy nazwisk osób, które zgięły ramiona w jarzmo małżeńskie w drugie święto Bożego Narodzenia, składamy im jak najszersze życzenia we wspólnym, ciężkim pożytku małżeńskim.

„Szczęść Wam Boże na wspólnej drodze życia.”

— **Pamiętajcie o listonoszach!** Idzie teraz zima, drogi są slotne i błotne, a gdy przyjdzie mróz — będzie straszna gruda, a gdy przyjdzie śnieg — będą zasy i zawieje.

W takich warunkach bardzo ciężką jest praca listonosza.

Apelujemy więc do Was — Kochani Czytelnicy — ażebyście Wy, w miarę sił i możliwości starali się ulżyć listonoszom w tak ciężkich obowiązkach.

— Jak to można skutecznie?

Należy pamiętać o tem, gdy się jedzie drogą, a listonosz idzie piechotą, ażeby go zabrać i powieźć.

Gdy jest zimno, ślota, czy też zawieje, należy listonosza zaprosić, by się w domu ogrzał i osuszył. A jeśli trafi na obiad lub inny posiłek, to należy go czem gorącym poczęstować.

Tak, Kochani Czytelnicy, postępować należy z listonoszami, a przez to uczynicie ich trudne zajęcie łatwiejszym.

O takie postępowanie prosi Was Redakcja.

— **Zabezpieczenie wodociągów przed mrozami.** Zarząd wodociągów Miejskich zwraca uwagę na należyte zabezpieczenie rur wodociagowych i wodomierzy przed mrozami, ponieważ do ich utrzymania w dobrym stanie zobowiązani są w myśl statutu właściciele domów.

W razie silnych mrozów nie należy na najwyższym piętrze zamykać silnie kurków w przewodach wodociagowych, lecz zezwalać na sączenie się wody cienkim strumieniem, co przyczyni się do nie zamarzania rur.

Kino „Kryształ”.

Dzisiaj poraz ostatni wyświetla kino „Kryształ” potężny program podwójny z uroczą gwiazdą amerykańskich ekranów, artystką „Paramountu” **Bèbè Daniels** na czele, w dramacie pt. „Zagadka jednej nocy” oraz drugi „Chora z urojenia”

Dyrekcja kina, chcąc udostępnić zobaczenie tych szlagierów wszystkim masom, zniżyła ceny miejsc do minimum. Zatem dziś do „Kryształu”!

Wiadomości kościelne

Jutro, w wigilię Nowego Roku, zostaną odprawione o godz. 19,30 (7½) uroczyste nieszpory z wystawieniem Przenajświętszego Sakramentu. Po nieszporach kazanie.

Po kazaniu nastąpi odśpiewanie Suplikacji „Przed oczy Twoje Panie”, poczem nastąpi procesja z Najśw. Sakramentem.

Na zakończenie starego roku, zostanie odśpiewane dziękczynne „Te Deum”.

Nowy Rok.

Porządek nabożeństw.

- O godz. 6-tej msza św.
- O „ 6½ msza św.
- O „ 8-mej msza św.
- O godz. 9 msza św.
- O „ 9,45 msza św.
- O „ 10½ suma z kazaniem.

KINO KRYSTAL

Kolejowa 24.

Dziś ostatni raz!

Początek seansów o 7 i 9.

Program podwójny! Ceny niższe Bazem 20 aktów!
Złota gwiazda „Paramountu” **BEBE DANIELS** w monumentalnym filmie, pt.

„Zagadka jednej nocy”

oraz drugi program z **BEBE DANIELS** w roli głównej, pt.

Chora z urojenia

NADPROGRAM: arcyzabawna komedia.

CENY MIEJSC: Łoża, rez. i balkon 75 gr., I. miejsce 50 gr., II. m. 30 gr.

Obwieszczenie.

W noc sylwestrową zabrania się dzieciom i osobom starszym wystawiania na placach i ulicach miasta gromadami, wszelkiego rodzaju hałasowania, strzelania bronią palną, rakietami i t. p. oraz wywoływania wszelkich nadużyć a mianowicie mających związek z zakłóceniem spokoju nocnego i bezpieczeństwa publicznego.

Wykroczenia podlegają surowej karze!

Chełmża, dnia 28. XII. 1929 r.

Miejski Urząd Bezpiecz. i Porządku Publicznego.

(—) Kurzętkowski, Barmistrz.

Obwieszczenie.

Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego przy Magistracie w Chełmży podaje do wiadomości, że spisy poborowych mężczyzn, obowiązanych w tym roku stawić się do poboru, wyłożone będą do publicznego wzglądu w wyżej wymienionym urzędzie w Ratuszu w biurze nr. 15 w godzinach urzędowych **od godz. 10—1 w czasie od 1 do 14 stycznia 1930 r. włącznie.**

Spostrzeżenia o niewłaściwym lub nieprawidłowym spisie, albo o pominięciu kogokolwiek w spisach zgłoszeń należy ustnie, albo pisemnie zgłosić.

Od orzeczenia wyżej wymienionego urzędu, wydanego na skutek zgłoszenia przysługuje prawo odwołania do Starostwa Powiatowego w Toruniu w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Chełmża, dnia 27. XII. 1929 r.

(—) Br. Kurzętkowski, Burmistrz.

Ogłaszajcie
w „Przeglądzie Pomorskim”

Obywatelstwu m. Chełmży i okolicy

polecam się do wykonywania wszelkich prac

ślusarsko-budowlanych

jak: konstrukcji żelaznych, parkanów (siatkowych i żelaznych), ogrodzeń grobowych, instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych, spawania autogenicznych (Autogenische Schweissung) wszystkich metali oraz reparacji pomp i rozmaite inne prace wchodzące w zakres ślusarstwa.

Pracę wykonuję solidnie, fachowo i pod gwarancją, po cenach konkurencyjnych. — Przy większych pracach daję dogodne warunki.

Posiadając wieloletnie fachowe doświadczenie, zapewnię moję rzetelną przeprowadzenie wszelkich prac z gwarancją kilkuletnią.

Władysław Czarnecki

Zakład ślusarsko-budowlany

Strzelecka 2. CHEŁMŻA Strzelecka 2.

Tysiące

chorych na katar żołądka, wzdęcia, kurcze, bóle, niestrawność, brak apetytu, ogólne osłabienie et cetera, odzyskało zdrowie, używając zioła sławnego na cały świat Dr. Dietla, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądacie bezpłatnej broszury pouczającej.

Adres:

Liszki - Apteka

POKÓJ

umeblowany

bez lub z utrzymaniem od 1 stycznia 1930 r. do wynajęcia. Niedziałkowska

Chełmża

ul. Paderewskiego 10 II. ptr.

Gospodarstwo rolne

tuż przy mieście około 10 morgi ziemi nadającej się specjalnie dla ogrodnika, zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia.

A. FEESER
Chełmża

Gospodarstwo rolne

Wielkość 5,5 ha Nieruchomość we wsi Janowo

pow. Gniew, zabudowania dobre, żywy i martwy inwentarz kompletny, ziemia pszenno-buraczna na. Cena 31.500 zł.

Of. do Eksp. Przegl. Pomorskiego.

Pilki

stale na składzie.

Skład papieru
Druk. Przemysł.

UWAGA!

PP. Wójtowie i Sołtysi

posiadamy stale na składzie ustawą zatwierdzone

godła państwa

dla szkół i władz, większe i mniejsze.

Do nabycia:

w „Drukarni Przemysłowej”
„Przeglądzie Pomorskim”
Chełmża

Rynek Bednarski 1. ::: Tel. 72

Kupuj wyroby krajowe!

Kotły do paszy

Wanny, wiadra ocynkowane

Naczynia emaljowane i blaszane

Garnki lane żelazne

Maszynki do mięsa

WAGI stołowe, belkowe i dziesiętne

Konwie do mleka

GARNKI kamienne

Narzędzia rzemieślnicze — Wyroby stalowe. — Widły do buraków i kartofli.

TOWARY KOLONJALNE

poleca po cenach konkurencyjnych

Edmund Kierzek

Rynek 11

CHEŁMŻA

Rynek 11

GDZIE można tanio otrzymać DRUKI?

Łatwo i wiele pieniędzy oszczędzisz

Otrzymasz na każdy czas!

szybko i tanio!!!

Druki rozmaitego koloru!

Plakaty!

Uwiedomienia ślubne, zaproszenia, wizytówki,

Urzędowe i prywatne!

jako i wszelkiego rodzaju formularze, listy, koperty

dla przemysłu i kupiectwa.

Gdzie?

W „DRUKARNI PRZEMYSŁOWEJ”

Fr. Miemczyka w Chełmży Rynek Bedn. róg Hallera.